Seceri din fier cu cârlig lateral, descoperite în siturile getice din silvostepa pruto-nistreană*

CZU: 903.21:902.2(478)

Sergiu SERBINOV 0000-0001-6163-1111

Până în prezent, din siturile datate cu sec. IV-III a. Chr. provin peste 270 de artefacte din fier, care pot fi divizate conform funcționalității lor în: unelte, arme, piese de harnașament, podoabe și piese vestimentare. Dintre acestea, cca 170 fac parte din categoria uneltelor de muncă sau a ustensilelor folosite în diverse practici cotidiene ale comunităților antice. Ele reprezintă exemplare întregi sau fragmente de: clește pentru fierărie, desfundător de foale, dălți, seceri, cuțite, topoare, sule/străpungătoare, cuie, ace, croșete, cârlige pentru pescuit etc.

Printre uneltele de muncă, întâlnite în siturile getice, se evidențiază secerile, utilizate în agricultură. Din regiunea de silvostepă a spațiului pruto-nistrean provin 19 exemplare întregi, quasi-întregi și fragmentare. Acestea au fost documentate în urma a peste 70 ani de săpături arheologice, unele fiind publicate, altele regăsindu-se doar în rapoartele de săpături. Cele publicate până acum nu s-au bucurat de un studiu mai detaliat, în unele cazuri desenele nu corespund descrierilor sau obiectelor reale. Astfel, a apărut necesitatea de o revizuire a lor.

Toate piesele cunoscute sunt de un singur tip – „cu ghimpe lateral", lucrate prin forjare, cu mânerul în formă de peduncul scurt și rectangular în secțiune, capătul/vârful acestuia este ascuțit și îndoit lateral sub unghi drept. Lama, în curbură alungită, este o continuare firească a mânerului, îngustându-se spre vârf, pe partea tăișului ele erau prevăzute cu zimți mărunți.

Asemenea seceri au fost descoperite în siturile Alcedar „La Cordon", Saharna „La Revechin", Saharna Mică, Saharna Mare, Mașcăuți „Dealul cel Mare", Trebujeni „Potârca", Butuceni, Stolniceni „Cetate", Mârzoaia, Hansca „Pidașca", Horodca Mică, Tarasova.

* Cercetare realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică".

Cele mai multe exemplare (14) provin din fortificații și doar patru – din așezări deschise. Un exemplar întreg a fost recuperat din împrejurimile s. Butuceni, însă nu se cunoaște contextul descoperirii.

Secerile din fier cu cârlig lateral pe mâner constituie un element care poate fi întâlnit începând cu prima epocă a fierului și se perpetuează de-a lungul unui interval mare de timp. Acestea, încă din perioada antică, aveau o formă desăvârșită și bine adaptată pentru secerișul plantelor. Forma lor aproape nu a suferit modificări esențiale până în zilele noastre.